A°. 1829. N°. 18.

BREDASCHE COURANT.

Zaturdag den 2 Mei.

NEDERLANDEN.

BREDA den 30 April.

Het onderstaande stuk wordt ons door eene vriendenhand nopens het ongeluk bij Antwerpen, medegedeeld.

Uit een' particulieren brief van Antwerpen, den 27 April.

Wegens het ontzettend ongeluk, dat Zaturdag avond den 25 dezer alhier heeft plaats gehad, en waarvan gij reeds de tijding zult vernomen hebben, kan ik u nog meer bijzonder het volgende melden:

De, hier om half negen ure des avonds naar Holland afrijdende, diligence, was slechts even buiten de poort, toen dezelve eensklaps een verkeerde rigting nam, zoodat buiten de laatste barriere, op eene plaats, waar aan beide zijden van den weg eene vrij diepe gracht loopt, alwaar *noch leuningen noch boomen staan*, de paarden links om liepen, waardoor de geheele diligence in het water medegesleept werd, zakkende dus dadelijk voorover, blijvende slechts met het uiterste van de achterste koets boven water, terwijl alle personen, welke zich daarin bevonden, door spoedig aangebragte hulp gered zijn, doch voor de ongelukkigen, in het voorste en middelste gedeelte des rijtuigs, was die hulp te laat gekomen. Men konde niets anders doen dan de lijken opzoeken, waardoor het kind van mevrouw *Worbert*, dat boven op lag, ongelukkig een houw van de bijl in het hoofd kreeg; men wil dat naderhand dit meisje nog teekens van eenig leven zoude gegeven hebben, en, waarschijnlijk, zonder dit toeval, misschien nog had kunnen gered worden; de overige waren reeds onherstelbaar gesmoord, en tegen den morgenstond, had men de tien lijken bij elkanderen gebragt, zoo als die hier onder vermeld zijn.

De conducteur die mede omgekomen is, staat in deze stad als een braaf man, die eene herberg hield, bekend. Onder anderen is dit ongeluk allertreffendst voor den majoor der artillerie *Worbert*, in deze plaats in garnizoen. Deze had zijne vrouw en eenig dochtertje aan de diligence gebragt, en konde naauwelijks weder te huis zijn, toen deze beide reeds verongelukt waren. Men heeft deze tijding tot Zondag 's morgens voor hem verborgen gehouden; hij is sedert dat oogenblik als bewusteloos. Dit geval heeft de geheele stad diep ter nedergeslagen, men kan zonder ontzetting niet aan hetzelve denken.

De verongelukte personen zijn: mevrouw *Worbert* met haar kind, mevrouw *Meijer* met haar kind, en de heeren *van der Wielen*, *van Schapen*, de zoon, *Legh*, *Piesbergen*, *Famagalli* en de conducteur *Schoemakers*.

De geredde zijn de wed. *Cobelyn*, de heeren *Travaglino*, *Overmans*, *Delcourt*, *Robbers*, en de bediende van den heer *Legh*.

BRUSSEL den 29 April.

Men verzekert dat de Koning, een' zijner aides-de-camp naar Antwerpen heeft gezonden, om naauwkeurig onderzoek naar het ongeluk, de diligence overkomen, te doen.

Gisteren zijn de beraadslagingen over het ontwerp van wet op de drukpers, in de Tweede Kamer der Staten-Generaal, voortgezet. Nadat verscheidene leden hierover het woord gevoerd hadden, is de wet met 84 tegen 4 stemmen aangenomen.

ANTWERPEN den 26 April.

Nopens het ongeluk der Diligence buiten deze stad, kan men met geene zekerheid de ware oorzaak opgeven. Het was op eene gevaarlijke plaats, namelijk op een slingerende weg tusschen twee diepe grachten, dat zulks gebeurde, daarbij was het avond en duister. In de gracht, waarin de Diligence stortte, stond 15 voet water, zoodat het rijtuig, met al hetgeen daarop gepakt was, na den val naauwelijks zigtbaar was. Drie passagiers bevonden zich op de imperiale, en deze zijn het eerste gered. Van de overige 15 personen, die in de Diligence zaten, zijn er ook 5 gered, en de anderen met den Conducteur verdronken. Twee soldaten en een molenaar hebben veel ter redding toegebragt, doch de diepte van de gracht maakte zulks moeijelijk. Van de 4 paarden, welke voor de Diligence gespannen waren, zijn er 3 omgekomen.

TURKIJE.

KONSTANTINOPEL den 26 Maart.

Te midden van een' ontzettenden oorlogs-toestel, in deze hoofdstad, verliest de Ambassadeur van den Koning der Nederlanden, de edele zending niet uit het oog, waarmede hij vertrouwen van de kabinetten der geallieerden, hem belast heeft, maar vervolgt met zijne pogingen, zonder te verflaauwen, bij de Porte, tot bevrediging van Griekenland, in het werk te stellen. Z. E. die de achting van den Reis-effendi geniet, wanhoopt nog niet aan den goeden uitslag zijner onderhandelingen. Deze ambtenaar heeft op nieuw de verzekering ontvangen, dat de Sultan zoude toegeven aan alles wat de eer en den naam van Muzelman zoude gedoogen, ten einde de goede verstandhouding met Frankrijk en Engeland te herstellen. De tijding uit Griekenland aangebragt, en welke niets minder dan gunstig voor de Porte zijn, hebben, zegt men, veel invloed gehad op het terugkeeren tot eene taal, welke meer gematigdheid ademt.

Men zegt, dat de Pacha van Egypte zijn leedwezen heeft te kennen gegeven, van, in den tegenwoordigen oorlog met Rusland, geene zoodanige krachtdadige hulp te kunnen verleenen, als hij wel wenschte, uit hoofde dat alle gemeenschap ter zee door Russische eskaders is afgesneden, en het even kostbaar als langwijlig zoude zijn, troepen en levensmiddelen over land te zenden. Hij vreest ook dat de Russen, bij wijze van represailles, Alexandrie zouden blokkeren. Hij wil echter de Turksche armee onder de hand ondersteunen; dan men weet niet waarin die onderstand zoude bestaan, of het moest in geld zijn.

RUSLAND.

PETERSBURG den 15 April.

De commercieraad *Popow*, heeft in het Oostelijk en Noordelijk Siberie onderzoek naar goudzand gedaan, en in het distrikt Dmietriew, in de Tomskische Kreits, meer dan 30 sporen van goudlagen ontdekt. Voorloopig hebben 1500 pud zand, 10 solotnik goud opgeleverd. Dit zand met gouddeelen vermengd, wordt gevonden in de Riviertjes Ki, Kyiker, Sacroma, Kandat en Makarak.

Van het oorlogstooneel vernemt men niets van aanbelang, alle officieren, die zich alsnog alhier bevonden, zijn met spoed naar het leger vertrokken. Het vertrek van den Keizer schijnt nog niet bepaald.

ODESSA den 4 April.

Brieven uit Konstantinopel melden dat de schaarschheid van koren aldaar van dag tot dag grooter wordt. Men mengt de helft zand in het brood, dat voor de armen wordt gebakken. Het goede brood wordt slechts als kontrebande verkocht en de rijst is nog zeldzamer.

In onze haven en op onze werven heerscht de grootste drukte: vele vaartuigen worden met ammunitien en levensmiddelen naar Varna, Sisipolis en andere plaatsen van Romelie gezonden, om onze troepen aldaar van het noodige te voorzien; en op de werven worden kanonneerbooten en andere vaartuigen uitgerust.

DUITSCHLAND en aangrenzende Rijken.

FRANKFORT den 25 April.

De berigten van de grenzen van Wallachije van den 3 April, spreken van de schaarschheid der levensmiddelen die niet alleen in Konstantinopel, maar ook in Klein-Wallachije en in vele Turksche steden heerscht. De Turksche bezetting van Kalafat heeft gedeeltelijk de vesting verlaten, om in den omtrek levensmiddelen te zoeken, waaraan zij gebrek had. In Widdin, welks garnizoen op 50,000 man geschat wordt, is het gebrek later gesteld, en uit dien hoofde vreest men te Krajova voor een bezoek van die ongenoode gasten. De Generaal Geismar, die in den vorigen veldtogt de Turken in Wallachije op eene gevoelige wijze heeft terug gedreven, zal thans grootere magt dan toenmaals onder zijn bevel, en zal spoedig offensief ageren. Hij heeft met Oostenrijksche leveranciers contracten gesloten, tot verzorging zijner troepen.

Van den 27 April.

Volgens berigten uit Jassij, van den 10 April, had er sedert eenige dagen een sterke doortogt van troepen uit Bessarabie plaats. Zij trokken gedeeltelijk naar Wallachije en gedeeltelijk naar Galacz. Bij laatstgemelde plaats wordt eene brug over den Donau geslagen. De Donau is onlangs buiten zijne oevers getreden, en heeft vele schade aangerigt, bijzonder te Braila, Hirzowa en Galacz, aan de magazijnen. Binnen kort worden de Russische garden uit Podolie in de vorstendommen verwacht. Men meende, dat het hoofdkwartier den 18 April reeds naar Silistria zou opbreken.

KONINGSBERGEN den 17 April.

In Ragnit zijn alleen 17 gebouwen en een molen door het water vernield. Hier in de stad zijn alle bolwerken weggespoeld, een vaartuig en twee gebouwen verwoest. Op een landgoed nabij de stad zijn 64 koeijen en veel jong vee verdronken, en gebouwen omgeworpen. Het dorp Rantzen is geheel verwoest. In de Niedering is het ongeluk onbeschrijfelijk, want in deze streek 19 voeten water; het verlies aan menschen is onbekend, maar veel huisgezinnen met kinderen, zijn om het leven gekomen, of zijn zonder huisvesting en brood. Vier duizend morgen lands staat alhier onder water. In het dorp Ginnischken zijn 400 stuks melkvee verdronken. Bij Schreitlaugken steeg het water, binnen 12 uren, 16 voeten boven den hoogsten waterstand.

Mengelingen.

VRIJHEID DER DRUKPERS.

Een iegelijk kent het sprookje van den goeden ESOPUS, die, door zijnen meester XANTHUS, gelast, hem het beste, dat op aarde was, voor te dienen, hem eenen schotel met tongen opdischte, en, den volgenden dag, bevel bekomen hebbende, om hem op het slechtste der wereld te onthalen, hem nogmaals op tongen vergastte. De goede ESOPUS hield daarbij eene, waarschijnlijk zeer stichtelijke, met zinrijke fabelen doorspekte, redevoering, die wel niet geheel tot ons gekomen is, maar echter niet weinig op de vrijheid der drukpers, in den tegenwoordigen staat van zaken, zou hebben kunnen worden toegepast; nogtans met dit onderscheid, dat de tong slechts het oor van eenige tegenwoordige toehoorders treft, terwijl, door middel der drukpers, geheele volken verlicht of bedorven, gesticht of ontsticht, onderrigt of in dwaling gebragt kunnen worden. Dezelfde typografische karakters toch, welke strekken, om de onlangs door ons aangekondigde uitmuntende werken van den beroemden BOSSUET te drukken, dienen insgelijks om de blaauwboekjes van zekeren VAN DER VEN, in *'sGravenhage*, zamen te flansen, welke wij, onlangs, op een onzer reisjes derwaarts, tot onze groote ergernis, in de gelegenheid zijn geweest, te zien; blaauwboekjes, in welke de eer en goede naam van een' iegelijk, zonder onderscheid, aangetast worden in bewoordingen, die, wel is waar, zoodanig ingerigt zijn, dat alle actie tot betering van geschonden eer ontdoken wordt, maar waarin echter de bedoelde personen op zulk eene lompe wijze worden omschreven of geänagrammeerd (indien wij dit woord mogen bezigen), dat het onmogelijk is, zich in dezelve te bedriegen, en zulks midden in eene Residentie, onmiddellijk onder het oog der hooge regering. Kunnen nu zulke gruwelen (want welke gruwel kan grooter zijn dan dien van iemand lasterlijk van zijnen goeden naam te berooven), ongestraft door middel der drukpers bedreven worden, dan wordt het tijd, ja meer dan tijd, dat aan de losbandigheid derzelve paal en perk gesteld worde.

Inderdaad is de bepaling van de vrijheid der drukpers een der moeijelijkst optelossen problema's in de wetgeving: niet te vergeefs is de oplossing daarvan, gedurende de laatste vijftien jaren, de steen des aanstoots in het naburig Frankrijk geweest, en heeft, helaas! ook bij ons, hoezeer in minderen graad, tot groote onaangenaamheden, aanleiding gegeven. Want, om niet te gewagen van de versche gevallen der heeren DUPETIAUX, TARLIER en POTTER, gevallen, welke waarschijnlijk tot het voordragen der, op den 28e jl. door de Tweede Kamer der Staten Generaal bijna eenstemmig aangenomen wet hebben aanleiding gegeven, stellen wij ons nog levendig voor den geest de hoogtst ergerlijke artikelen, welke, in der tijd, zoo wel tegen het Fransche bestuur, als tegen onze eigene regering, in vele, zoo Brusselsche als Gentsche en andere zuidelijke nieuwspapieren, geplaatst zijn geworden; artikelen, welke destijds de onlangs [illegible] exceptieve wetten en besluit van 10 en 20 April 1815 en 6 Maart 1818 hebben doen geboren worden. Wij zullen de redevoeringen, welke, bij gelegenheid van het voorstel van den heer DE BROUCKERE, strekkende tot intrekking dier wetten, in de Tweede Kamer gedaan, voor en tegen dat voorstel zoo welsprekend zijn voorgedragen, geenszins napraten, maar durven gerust op den voorgrond stellen, dat er, in weerwil dier exceptieve wetten, in de geheele wereld, het in dat opzigt zoo zeer toegejuichte *Engeland* niet uitgezonderd, geen land bestaat, waarin de vrijheid van denken, spreken en schrijven zoo geëerbiedigd wordt, als in ons vaderland. Zijn dan de zoodanigen, welke van deze zachtheid der regering misbruik maken, niet des te strafbaarder? En was het dan geen [illegible] gaping, welke, op dat stuk, in het tot heden vigerend strafwetboek bestaat, aan te vullen? —

Het thans bij de Tweede Kamer aangenomen ontwerp tot aanvulling dezer gaping, hetwelk echter slechts provisioneel is en alleen van kracht zal zijn tot het in werking komen van het aanstaande Nederlandsche Wetboek op het Strafregt, en waarbij de exceptieve wetten en besluit van 10 en 20 April 1815 en 6 Maart 1818 worden afgeschaft, behelst hoofdzakelijk de navolgende bepalingen: Het 60ste artikel van het Strafwetboek, straffende al degenen, welke tot oproer of opstand aanhitsen of aanleiding geven, is toepasselijk op » de geen, die, hetzij door openbare aan» spraken, hetzij door plakschriften, hetzij door gedrukte en ver» kochte of verspreide geschriften, [illegible] zal hebben opge» [illegible] eene misdaad of misdrijf te begaan;" pogingen van opgemelden aard, [illegible] worden niet volgens het strafwetboek, maar met eene geldboete van ten hoogste *f* 100, en, onder verzwarende omstandigheden, met gevangenis van ten hoogste zes maanden gestraft; de, naar luid van dit artikel, beklaagden, zullen » niet in regten kunnen worden betrokken, door eene on» middellijke dagvaarding om ter teregtzitting te verschijnen, zon» der dat er eene voorloopige instructie en verwijzing hebben plaats » gehad."

De bepalingen van art. 367 tot 375 incluis, van opgemeld wetboek, bepalende de straffen op laster, hoon en ongepaste verbreiding van geheime zaken, worden bij art. 2, » ook toepasselijk » gemaakt op de misdrijven van laster en hoon, aangedaan aan » openbare autoriteiten of aan ligchamen, uit meer dan een per» soon bestaande, al is het ook, dat geen persoon uitdrukkelijk » zij aangeduid," terwijl, volgens het derde artikel, » de misdrijven » van laster en hoon, schriftelijk begaan, niet vervolgd worden, » dan op aanklagt der gelasterde of gehoonde partij."

De bepalingen van art. 2 » zullen het regt, om over de » handelingen der openbare magten zijne gedachten te uiten en » die te beoordeelen, geenszins kunnen krenken," terwijl » de » beklaagde nimmer zal kunnen worden in hechtenis gesteld, vóór » dat hij tot straf is veroordeeld."

Het zesde artikel der wet bepaalt, dat de regtsvordering in deze door het tijdsverloop van een jaar verjaart.

Kunnen nu de bepalingen dezer wet, met regt, in de plaats gesteld van het, in de zitting der Tweede Kamer van den 22 December des vorigen jaars ingekomen, doch mislukte ontwerp, over hetzelfde onderwerp, wel regtmatiger en zachtzinniger zijn, vooral wanneer zij, op de, waarlijk eenige (met andere landen vergeleken) gemoedelijke wijze, die in Nederland steeds gebruikelijk is geweest, worden toegepast? — En zullen de altijd roerzieke, nooit vergenoegde, zuidelijke dagbladschrijvers daarmede nu tevreden zijn? Zoo neen, dan verdienen zij waarlijk met hunnen grootsten geesel, *de censuur*, te worden gestraft.

MARKT-PRIJZEN der Stad BREDA,

van den 1 Mei 1829.

	Gl. Ct.
Het Mudde Tarwe.	*f* 11,59
» » Rogge.	– 5,67
» » Boekweit.	– 4,30
Fijn Tarwen Meel of Bloem Ned. pond.	– 0,40
Grof » » idem.	– 0,20
Boter idem.	– 0,70
't ¾ Ned. pond Fijn Tarwe Brood.	– 0,20
De 1 » » Grof. idem.	– 0,20
De 1 » » Boekweit.	– 0,15
De 3 » » Roggen Brood.	– 0,30
Zand Aardappelen. (Vat of Mudde).	– 2,00
Het 1000 Eiken Telhout.	– 3,00
» » Doof Hout.	– 1,90
De kar Spaanders.	– 3,50
» » Struiken.	– 3,30
De 100 Mutsaard.	– 5,20

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.